

SIKKERHETSDATBLAD

Forsand B20 Tørrbetong

Sikkerhetsdatabladet er i samsvar med Kommissjonsforordning (EU) 2020/878 av 18 Juni 2020 om endring av europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1907/2006 om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH)

AVSNITT 1: IDENTIFIKASJON AV STOFFET / STOFFBLANDINGEN OG AV SELSKAPET / FORETAKET

Utgitt dato 26.09.2022

Revisjonsdato 31.10.2022

1.1. Produktidentifikator

Kjemikaliets navn Forsand B20 Tørrbetong

1.2. Relevante identifiserte bruksområder for stoffet eller stoffblandingen og bruk som frarådes

Produktgruppe Tørrmørtel

Kjemikaliets bruksområde Betong

1.3. Opplysninger om leverandøren av sikkerhetsdatabladet

Produsent

Firmanavn Forsand Sandkompani AS

Postadresse Fossanvegen 402

Postnr. 4110

Poststed Forsand

Land Norge

Telefon +47 51700670

E-post post@sandkompaniet.no

Hjemmeside <http://sandkompaniet.no>

1.4. Nødtelefonnummer

Nødtelefon Telefon: 22 59 13 00
Beskrivelse: Giftinformasjonen

AVSNITT 2: FAREIDENTIFIKASJON

2.1. Klassifisering av stoffet eller stoffblandingen

Klassifisering i henhold til CLP (EC) No 1272/2008 [CLP / GHS]	Skin Irrit. 2; H315 Eye Dam. 1; H318 STOT SE 3; H335
Stoffets/blandingens farlige egenskaper	Irriterer huden. Gir alvorlig øyeskade. Kan forårsake irritasjon av luftveiene.

2.2. Merkingselementer

Farepiktogrammer (CLP)



Sammensetning på merkeetiketten	Portland sement
Varselord	Fare
Faresetninger	H315 Irriterer huden. H318 Gir alvorlig øyeskade. H335 Kan forårsake irritasjon av luftveiene.
Sikkerhetssetninger	P102 Oppbevares utilgjengelig for barn. P280 Benytt vernehansker / verneklær / øyevern / ansiktsvern. P302+P352 VED HUDKONTAKT: Vask med mye såpe og vann. P333+P313 Ved hudirritasjon eller utslett: Søk legehjelp. P305+P351+P338 VED KONTAKT MED ØYNENE: Skyll forsiktig med vann i flere minutter. Fjern eventuelle kontaktlinser dersom dette enkelt lar seg gjøre. Fortsett skyllingen. P301+P310 VED SVELGING: Kontakt umiddelbart et GIFTINFORMASJONSSENTER eller lege. P501 Innhold / beholder leveres til godkjent avfallsmottak.

2.3. Andre farer

PBT / vPvB	Kjemikaliet inneholder ingen PBT- eller vPvB-stoffer.
Helseeffekt	Produktet blir etsende når det blandes med vann.
Andre farer	Ingen av stoffene i 3.2 er oppført på ECHAs Endocrine disruptor assessment list.

AVSNITT 3: SAMMENSETNING/OPPLYSNINGER OM BESTANDDELER

3.2. Stoffblandinger

Komponentnavn	Identifikasjon	Klassifisering	Innhold	Noter
Natursand			70 -90 %	6
Portland sement	CAS-nr.: 65997-15-1 EC-nr.: 266-043-4	Skin Corr. 1A; H314; Eye Dam. 1; H318; Skin Sens. 1; H317; STOT SE 3; H335;	10 - 30 %	

⁶Stoff oppgitt for å gi ytterligere informasjon

Bemerkning, komponent	Blandingen er tilsatt er tilsatt jernsulfat som reduserer 6-verdig krom til 3-verdig. Blandingen er dermed ikke sensibiliserende.
Komponentkommentarer	Se avsnitt 16 for forklaring av faresetninger (H). For de stoffer som mangler REACH registreringsnummer er dette ikke angitt av produsent.

AVSNITT 4: FØRSTEHJELPSTILTAK

4.1. Beskrivelse av førstehjelpstiltak

Generelt	Nødtelefon: se avsnitt 1.4.
Innånding	Frisk luft, ro og varme. Sørg for frisk luft. Skyll nese, munn og hals med vann hvis behov. Kontakt lege hvis ikke alt ubehag gir seg.
Hudkontakt	Fjern tilsølt tøy. Vask straks huden med såpe og vann. Hvis symptomer oppstår, kontakt lege.
Øyekontakt	Skyll straks med mye vann. Fjern evt. kontaktlinser og åpne øyet godt opp. Fortsett å skylle i 30 minutter. Anvend lunkent vann for å unngå skade på øyet. Transport til lege. Fortsett skyllingen under transporten.
Svelging	Skyll munnen grundig med vann. Drikk rikelig med vann. Fremkall ikke brekning. Kontakt lege umiddelbart.

4.2. De viktigste symptomene og virkningene, både akutte og forsinkede

Akutte symptomer og virkninger	Hudkontakt: Kjemikaliet irriterer huden og kan forårsake kløe, svie og rødhet. Øyekontakt: Kjemikaliet virker etsende på øynene og kan forårsake varig skade. Symptomer som sterk svie, rennende øyne, rødhet og tåkesyn vil kunne oppstå. I alvorlige tilfeller er det fare for synsskade/blindhet. Innånding: Kjemikaliet irriterer luftveiene og kan forårsake kløe, svie og hoste. Svelging: Kan irritere munn, svelg og fordøyelseskanalen.
Forsinkede symptomer og virkninger	Hyppig innånding av støv over lengre tid øker faren for å utvikle lungesykdommer.

4.3. Angivelse av om umiddelbar legehjelp og spesialbehandling er nødvendig

Annen informasjon	Symptomatisk behandling. Ingen spesifikk informasjon fra produsent.
-------------------	---

AVSNITT 5: BRANNSLOKKINGSTILTAK

5.1. Slokkingsmidler

Egnede slokkingsmidler	Ta hensyn til omgivende materialer ved valg av brannslukningsmiddel.
Uegnede slokkingsmidler	Bruk ikke samlet vannstråle.

5.2. Særlige farer knyttet til stoffet eller stoffblandingen

Brann- og eksplosjonsfarer	Kjemikaliet er ikke klassifisert som brannfarlig.
----------------------------	---

5.3. Råd til brannmannskaper

Personlig verneutstyr	Bruk trykkluftmaske når kjemikaliet er involvert i brann. Ved rømning brukes godkjent rømningsmaske. Se forøvrig avsnitt 8.
-----------------------	---

AVSNITT 6: TILTAK VED UTILSIKTEDE UTSLIPP

6.1. Personlige forsiktighetsregler, personlig verneutstyr og nødrutiner

Sikkerhetstiltak for å beskytte personell	Sørg for tilstrekkelig ventilasjon. Benytt personlig verneutstyr som angitt i avsnitt 8. Unngå kontakt med hud og øyne. Unngå innånding av støv.
---	--

6.2. Forsiktighetsregler med hensyn til miljø

Sikkerhetstiltak for å beskytte ytre miljø	Forhindre utilsiktet utslipp til kloakk, vassdrag eller grunn.
--	--

6.3. Metoder og materialer for oppsamling og rensing

Opprydding	Suges opp med støvsuger, eller feies forsiktig sammen og samles opp. Unngå støvdannelse og spredning av støv. Leveres til destruksjon som avfall iht. avsnitt 13.
------------	---

6.4. Henvisning til andre avsnitt

Andre anvisninger	Se også avsnitt 8 og 13.
-------------------	--------------------------

AVSNITT 7: HÅNTERING OG LAGRING

7.1. Forsiktighetsregler for sikker håndtering

Håndtering	Sørg for tilstrekkelig ventilasjon. Unngå innånding av støv og kontakt med hud og øyne. Bruk angitt verneutstyr, se avsnitt 8.
------------	--

Beskyttelsestiltak

Råd om generell yrkeshygiene	Det må ikke spises, drikkes eller røykes under arbeidet. Vask hendene etter hvert skift og før spising, røyking eller bruk av toalett. Vask tilsølte klær før de brukes.
------------------------------	--

7.2. Vilkår for sikker lagring, herunder eventuelle uforenligheter

Oppbevaring	Lagres tørt og kjølig på et godt ventilert sted. Emballasjen skal holdes tett lukket.
Forhold som skal unngås	Fukt.

Betingelser for sikker oppbevaring

Råd angående samlagring	Lagres adskilt fra: Næringsmidler og dyrefôr. Sterke oksidasjonsmidler. Sterke syrer.
Lagringsstabilitet	Produktet inneholder løselig krom (VI) kontrollert ved tilsetning av et reduksjonsmiddel. Innholdet av krom (V) overstiger ikke 2 ppm (tørrvekt sement når blandet med vann) i minimum 12 mnd fra produksjonsdatoen vist på emballasjen, dersom produktet lagres som anvist.

7.3. Særlig(e) sluttanvendelse(r)

Spesielle bruksområder	Se avsnitt 1.2.
------------------------	-----------------

AVSNITT 8: EKSPONERINGSKONTROLL / PERSONLIG VERNEUTSTYR

8.1. Kontrollparametere

Komponentnavn	Identifikasjon	Grenseverdier	Norm år
alfa-kvarts, respirabelt støv	CAS-nr.: 14808-60-7	8 timers grenseverdi: 0,05 mg/m ³	
		Grenseverdier, bokstav Bokstavkoder: KG, 7, 21	
alfa-kvarts totalstøv	CAS-nr.: 14808-60-7	8 timers grenseverdi: 0,3 mg/m ³	
		Grenseverdier, bokstav Bokstavkoder: K, 7	
Sjenerende støv, respirabelt støv		8 timers grenseverdi: 5 mg/m ³	
Sjenerende støv, totalstøv		8 timers grenseverdi: 10 mg/m ³	
Kontrollparametere, kommentarer	<p>Forklaring av anmerkningene: G = EU har fastsatt en bindende grenseverdi og/eller anmerking for stoffet. K = Kjemikalier som skal betraktes som kreftfremkallende. 7) Støv som inneholder α-kvarts, kristobalitt og/eller tridymitt vurderes ut fra summasjonsformel. Samtidig må verdiene for sjenerende støv overholdes. 21 = For næringene 08 Bryting og bergverksdrift ellers og 42 Anleggsvirksomhet gjelder en grenseverdi lik 0,1 mg/m³ i en overgangsperiode fram til 1. februar 2022. Referanser (lover/forskrifter): FOR 2011-12-06 nr 1358 Forskrift om tiltaks- og grenseverdier (sist endret gjennom FOR-2021-06-28-2248).</p>		

8.2. Eksponeringskontroll

Forholdsregler for å hindre eksponering

Tekniske tiltak for å hindre eksponering	<p>Sørg for tilstrekkelig ventilasjon. Personlig verneutstyr skal være CE-merket og bør velges i samarbeid med leverandøren av slikt utstyr. Det anbefalte verneutstyret og de angitte standardene er veiledende. Standarder skal være av nyeste versjon.</p> <p>Risikovurdering av den aktuelle arbeidsplassen/-operasjonen (faktisk risiko) kan medføre andre vernetiltak. Verneutstyrets egnethet og slitestyrke vil avhenge av bruksområde.</p>
--	---

Øye- / ansiktsvern

Øyevernutstyr	<p>Beskrivelse: Bruk tettsittende vernebriller eller ansiktsskjerm.</p> <p>Referanser til relevante standarder: NS-EN 166 (Øyevern - Spesifikasjoner).</p>
Ytterligere øyeverntiltak	<p>Øyedusj skal være på arbeidsplassen. Enten en fast øyedusjenhet koblet til drikkevann (temperert vann ønskelig) eller en bærbar disponibel enhet (øyespyleflaske).</p>

Håndvern

Egnede materialer	Neoprengummi. Nitrilgummi. Naturgummi (lateks). Vitongummi (fluorgummi).
Gjennomtrengningstid	Kommentarer: Ikke angitt av produsenten.
Tykkelsen av hanskemateriale	Kommentarer: Ikke angitt av produsenten.
Håndvernutstyr	Beskrivelse: Benytt hansker av motstandsdyktig materiale. Hansketykkelse må

	velges i samarbeid med hanskeleverandøren, som kan opplyse om hanskematerialets gjennomtrengningstid. Hanskenes egenskaper kan variere hos de ulike hanskeprodusentene. Referanser til relevante standarder: NS-EN 374 (Vernehansker mot kjemikalier og mikroorganismer). NS-EN 420 (Vernehansker - Generelle krav og prøvingsmetoder).
Ytterligere håndbeskyttelsestiltak	Skift hansker ved tegn på slitasje.

Hudvern

Anbefalte verneklær	Beskrivelse: Bruk egnede verneklær for å beskytte mot enhver mulighet for hudkontakt.
Ytterligere hudbeskyttelsestiltak	Nøddusj skal være tilgjengelig på arbeidsplassen.

Åndedrettsvern

Anbefalt åndedrettsvern	Beskrivelse: Bruk egnet åndedrettsvern med partikkelfilter, type P2. Referanser til relevante standarder: NS-EN 149 (Filtrerende halvmasker til beskyttelse mot partikler). NS-EN 140 (Åndedrettsvern - Halvmasker og kvartmasker - Krav, prøving, merking)
-------------------------	--

Passende miljømessig eksponeringskontroll

Begrensning av miljøeksponering	Unngå utslipp til miljøet.
---------------------------------	----------------------------

AVSNITT 9: FYSISKE OG KJEMISKE EGENSKAPER

9.1. Opplysninger om grunnleggende fysiske og kjemiske egenskaper

Form	Fast
Farge	Grå
Lukt	Luktfri
pH	Status: I løsning Verdi: 12 -13
Smeltepunkt / smeltepunktintervall	Verdi: > 1250 °C
Kokepunkt / kokepunktintervall	Kommentarer: Ikke relevant.
Flammepunkt	Kommentarer: Ikke relevant.
Antennelighet	Ikke relevant.
Ekspløsjongrense	Kommentarer: Ikke relevant.
Damptrykk	Kommentarer: Ikke relevant.
Damptetthet	Kommentarer: Ikke relevant.
Partikkelegenskaper	Verdi: 0 -3 mm
Tetthet	Verdi: 1600 kg/m ³
Løslighet	Medium: Vann Kommentarer: Herder ved vannkontakt.

Fordelingskoeffisient: n-oktanol/ vann	Kommentarer: Ikke relevant for en blanding.
Selvantennelsestemperatur	Kommentarer: Ikke relevant.
Dekomponeringstemperatur	Kommentarer: Ikke relevant.
Viskositet	Kommentarer: Ikke relevant.

9.2. Andre opplysninger

9.2.2. Andre sikkerhetsegenskaper

Fordampningshastighet	Ikke relevant.
-----------------------	----------------

AVSNITT 10: STABILITET OG REAKTIVITET

10.1. Reaktivitet

Reaktivitet	Kjemikaliet stivner når det kommer i kontakt med vann/fuktighet.
-------------	--

10.2. Kjemisk stabilitet

Stabilitet	Kjemikaliet er stabilt ved de angitte lagrings- og bruksbetingelsene.
------------	---

10.3. Risiko for farlige reaksjoner

Risiko for farlige reaksjoner	Ingen farlige reaksjoner er kjent.
-------------------------------	------------------------------------

10.4. Forhold som skal unngås

Forhold som skal unngås	Fukt.
-------------------------	-------

10.5. Uforenlige materialer

Materialer som skal unngås	Sterke oksidasjonsmidler. Sterke syrer.
----------------------------	---

10.6. Farlige nedbrytningsprodukter

Farlige spaltningsprodukter	Ingen kjente.
-----------------------------	---------------

AVSNITT 11: TOKSIKOLOGISKE OPPLYSNINGER

11.1. Informasjon om fareklasser som definert i forordning (EF) nr. 1272/2008

Øvrige helsefareopplysninger

Vurdering av akutt toksisitet, klassifisering	Kriteriene for klassifisering kan på grunnlag av de foreliggende data ikke anses for å være oppfylt.
Vurdering hudetsende / hudirriterende, klassifisering	Irriterer huden.
Vurdering øyeskade / øyeirritasjon, klassifisering	Gir alvorlig øyeskade.

Vurdering av luftveissensibilisering, klassifisering	Kriteriene for klassifisering er på grunnlag av de tilgjengelige data ikke ansett å være oppfylt.
Vurdering av hudsensibilisering, klassifisering	Kriteriene for klassifisering er på grunnlag av de tilgjengelige data ikke ansett å være oppfylt. Blandingen er tilsatt er tilsatt jernsulfat som reduserer 6-verdig krom til 3-verdig. Blandingen er dermed ikke sensibiliserende.
Vurdering av arvestoffskadelig virkning på kjønnseller, klassifisering	Kriteriene for klassifisering er på grunnlag av de tilgjengelige data ikke ansett å være oppfylt.
Vurdering kreftfremkallende egenskaper, klassifisering	Kriteriene for klassifisering er på grunnlag av de tilgjengelige data ikke ansett til å være oppfylt.
Vurdering av reproduksjonstoksisitet, klassifisering	Kriteriene for klassifisering er på grunnlag av de tilgjengelige data ikke ansett å være oppfylt.
Vurdering av spesifikk målorgantoksisitet - enkelteksponering, klassifisering	Kan forårsake irritasjon av luftveiene.
Vurdering av spesifikk målorgantoksisitet - repeterende eksponering, klassifisering	Kriteriene for klassifisering er på grunnlag av de tilgjengelige data ikke ansett å være oppfylt.
Vurdering av aspirasjonsfare, klassifisering	Kriteriene for klassifisering er på grunnlag av de tilgjengelige data ikke ansett å være oppfylt.

Symptomer på eksponering

I tilfelle svelging	Kjemikaliet kan irritere mage/tarm og forårsake kvalme, oppkast og diaré.
I tilfelle hudkontakt	Irriterer huden. Kan gi rødhet, svie og kløe.
I tilfelle innånding	Kjemikaliet irriterer luftveiene og kan forårsake kløe, svie og hoste. Hyppig innånding av støv over lengre tid øker faren for å utvikle lungesykdommer.
I tilfelle øyekontakt	Gir alvorlig øyeskade. Kjemikaliet virker etsende på øynene og kan forårsake varig skade. Symptomer som sterk svie, rennende øyne, rødhet og tåkesyn vil kunne oppstå. I alvorlige tilfeller er det fare for synsskade/blindhet.

11.2 Andre opplysninger

Annen informasjon	Ingen av stoffene i 3.2 er oppført på ECHAs Endocrine disruptor assessment list.
-------------------	--

AVSNITT 12: ØKOLOGISKE OPPLYSNINGER

12.1. Giftighet

Økotoksisitet	Kjemikaliet er ikke klassifisert som miljøskadelig. Store mengder av produktet kan påvirke pH i vannmiljøet med risiko for skadevirkninger for vannorganismer.
---------------	--

12.2. Persistens og nedbrytbarhet

Beskrivelse / vurdering av persistens og nedbrytbarhet	Kjemikaliet består hovedsakelig av uorganiske forbindelser som ikke er biologisk nedbrytbare.
--	---

12.3. Bioakkumuleringsevne

Bioakkumuleringsevne, vurdering	Bioakkumulasjon: Forventes ikke å være bioakkumulerende.
---------------------------------	--

12.4. Mobilitet i jord

Mobilitet	Delvis løselig i vann. Produktet herder til en fast immobil masse.
-----------	--

12.5. Resultater av PBT- og vPvB-vurdering

Resultat av vurderinger av PBT og vPvB	Kjemikaliet inneholder ingen PBT eller vPvB stoffer.
--	--

12.6. Hormonforstyrrende egenskaper

Hormonforstyrrende egenskaper	Ingen av stoffene i 3.2 er oppført på ECHAs Endocrine disruptor assessment list.
-------------------------------	--

12.7. Andre skadevirkninger

Økologisk tilleggsinformasjon	Unngå utslipp til miljøet.
-------------------------------	----------------------------

AVSNITT 13: SLUTTBEHANDLING

13.1. Avfallsbehandlingsmetoder

Egnede metoder til fjerning av kjemikaliet	Koden for avfall (EAL-kode) er veiledende. Bruker må selv angi riktig EAL-kode hvis bruksområdet avviker.
Avfallskode EAL	Avfallskode EAL: 101314 betongavfall og betongslam Klassifisert som farlig avfall: Nei
EAL Emballasje	Avfallskode EAL: 170101 betong Klassifisert som farlig avfall: Nei
Annen informasjon	Avfallskode EAL: 150102 emballasje av plast Klassifisert som farlig avfall: Nei
	Må ikke helles i avløp.

AVSNITT 14: TRANSPORTOPPLYSNINGER

Farlig gods	Nei
-------------	-----

14.1. FN-nummer

Kommentarer	Ikke farlig i forbindelse med transport under UN, IMO, ADR/RID og IATA/ICAO regler.
-------------	---

14.2. FN-forsendelsesnavn

Kommentarer	Ikke relevant.
-------------	----------------

14.3. Transportfareklasse(r)

Kommentarer	Ikke relevant.
-------------	----------------

14.4. Emballasjegruppe

Kommentarer	Ikke relevant.
-------------	----------------

14.5. Miljøfarer

Marin forurensning	Nei
--------------------	-----

14.6. Særlige forsiktighetsregler ved bruk

Spesielle forholdsregler	Ikke relevant.
--------------------------	----------------

14.7. Maritim transport i bulk i henhold til IMO-instrumenter

Bulktransport (ja / nei)	Nei
--------------------------	-----

AVSNITT 15: OPPLYSNINGER OM REGELVERK

15.1. Særlige bestemmelser/særskilt lovgivning om sikkerhet, helse og miljø for stoffet eller stoffblandingen

Referanser (Lover/Forskrifter)	<p>Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH-forskriften) av 30. mai 2008 med senere endringer.</p> <p>Forskrift om klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger (CLP) av 16.06.2012 med senere endringer.</p> <p>Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften), 01.06.2004 nr. 930, med endringer.</p> <p>FOR 2009-04-01 nr 384: Forskrift om landtransport av farlig gods med senere endringer, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap.</p> <p>FOR-2015-05-19-541: Forskrift om deklarerer av kjemikalier til produktregisteret (deklareringsforskriften) av 01.06.2015 med senere endringer.</p>
Deklarasjonsnr.	95182

15.2. Vurdering av kjemikaliesikkerhet

Vurdering av kjemikaliesikkerhet er gjennomført	Nei
---	-----

AVSNITT 16: ANDRE OPPLYSNINGER

Leverandørens anmerkninger	Informasjonen i dette dokument skal gjøres tilgjengelig for alle som håndterer kjemikaliet.
Liste over relevante H-setninger (i avsnitt 2 og 3).	<p>H314 Gir alvorlige etseskader på hud og øyne.</p> <p>H315 Irriterer huden.</p> <p>H317 Kan utløse en allergisk hudreaksjon.</p> <p>H318 Gir alvorlig øyeskade.</p> <p>H335 Kan forårsake irritasjon av luftveiene.</p>
CLP klassifisering, kommentarer	Beregningsmetode.
CLP klassifisering, merknader	Blandingen er tilsatt er tilsatt jernsulfat som reduserer 6-verdig krom til 3-verdig. Blandingen er dermed ikke sensibiliserende.
Viktige litteraturreferanser og datakilder	Sikkerhetsdatablad fra leverandør datert: 03.01.2019
Brukte forkortelser og akronymer	ADR: The European Agreement concerning the International Carriage of

	Dangerous Goods by Road ECHA: European CHemicals Agency CLP: Classification, Labelling and Packaging of substances and mixtures EAL-kode: kode fra EUs felles klassifiseringssystem for avfall (EWC = European Waste Code) IATA: The International Air Transport Association IBC: Intermediate Bulk Container. ICAO: The International Civil Aviation Organisation IMDG: The International Maritime Dangerous Goods Code PBT: Persistent, Bioakkumulerende og Toksisk (giftig) RID: The Regulations concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Rail UN: United Nations vPvB: veldig Persistent og veldig Bioakkumulerende
Opplysninger som er nye, slettet eller revidert	Avsnitt som er endret fra forrige versjon: 1, 16
Kvalitetssikring av informasjonen	Dette sikkerhetsdatablad er kvalitetskontrollert av Kiwa Kompetanse AS, som er sertifisert iht. ISO 9001:2015.
Versjon	2
Utarbeidet av	Kiwa Kompetanse AS v/ Tore-Andre Øverby